การจัดการองค์ความรู้

องค์ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ พื้นที่กรุงเทพมหานคร (Age Friendly Bangkok Model)

โดย กลุ่มงานพัฒนาสุขภาวะผู้สูงอายุ สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

1. นางสาวเยาวเรศ วงศาสุลักษณ์ ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ
2. นางสาวจันทร์ฉาย วรรณศรี พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
3. นางนิพล ชยุพงค์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
4. นางสาวพัชรา อาจอินทร์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
5. นางสาวกนกพรรธน์ พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ
6. นายอมร กิมหงวน นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
7. นายบัณฑิต วิริยะวัฒนะ นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
8. นางสาวสวรส ทองเกษร เจ้าพนักงานธุรการ

เมือง/ชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ หมายถึง เมือง/ชุมชนที่มีการดำเนินงานปรับสภาพแวดล้อมภายในบ้าน ชุมชนหรือเมือง และโครงสร้างพื้นฐานเดิมให้เหมาะสมและเอื้อต้อการมีสุขภาพดี สร้างเสริมให้ผผู้สูงอายุมีอายุยืนยาว และมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีองค์ประกอบตามแนวทางขององค์การอนามัยโลก (WHO) ดังนี้

1.อาคารสถานที่และบริเวณภายนอก (Outdoor Spaces & Buildings) ควรมีสภาพแวดล้อมที่สะอาด มีพื้นที่สีเขียว ที่นั่งพัก มีทางเดินเท้าที่ปราศจากสิ่งกีดขวางภายในและภายนอกอาคาร ควรมีเครื่องหมายต่าง ๆ ที่ชัดเจน รวมทั้งมีที่นั่ง ห้องน้ำที่เพียงพอ มีทางลาด ราวจับบันไดและพื้นที่ไม่ลื่น

2. ระบบขนส่งและยานพาหนะ (Transportation) การคมนาคมสาธารณะต้องสะดวกและมีราคาไม่แพง ครอบคลุมทุกพื้นที่ในเมือง สามารถเข้าถึงชุมชนและระบบสาธารณสุข

3. ที่อยู่อาศัย (Housing) ควรมีที่อยู่อาศัยเพียงพอในราคาที่เหมาะสมและอยู่ในทำเลที่ปลอดภัย ใกล้กับบริการสาธารณะและชุมชน พันที่ใช้สอยในบ้าน และระดับพื้น ทั้งภายในอาคารและทางเดิน ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนไหว

4. การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม(Social Participation) การสนับสนุนให้ผผู้สูงอายุมีส่วนร่วมทางสังคมทั้งการสันทนาการ เข้าสังคมการร่วมกิจกรรมทางขนบธรรมเนียมประเพณีในชุมชนและครอบครัวจะช่วยให้ผผู้สูงอายุได้ใช้ความรู้ความสามารถของตน ได้รับการยอมรับนับถือและมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม

5. การให้ความเคารพ และการยอมรับ (Respect & Social Inclusion) สร้างทัศนคติที่ดีในสังคมที่มีต่อผู้สูงอายุโดยให้ความเคารพนับถือตระหนักรู้และยอมรับ มีบริการและผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุ

6. การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง และการจ้างงาน (Civic Participation & Employment) สนับสนุนการจ้างงานผู้สูงอายุ หรืองานเชิงอาสาสมัคร การฝึกอบรม รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุเป็นที่ปรึกษาในการทำงาน

7. การสื่อสาร และข้อมูลสารสนเทศ (Communication & Information) มีการสื่อสารและการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้ง่ายและมีแหล่งการให้ข้อมูลที่หลากหลาย

8. การบริการชุมชน และการบริการสุขภาพ (Community Support & Health Services) มีการบริการทางสาธารณสุขที่เพียงพอ มีคุณภาพเหมาะสม และเข้าถึงได้ง่ายรวมทั้งมีบริการสนับสนุนจากชุมชนที่ช่วยรณรงค์ส่งเสริม และป้องกันรักษาสุขภาพ

กรุงเทพมหานคร มีประชากร 5,685,467 คน ซึ่งอยู่ในช่วงวัยผู้สูงอายุจำนวน 1,040,874 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30ของประชากรในกรุงเทพมหานคร ที่ทุกภาคส่วนจะต้องเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสังคมสูงอายุซึ่งเป็นประเด็นสำคัญเร่งด่วนอีกทั้งยังมีความสอดคล้องกับหนึ่งในห้า นโยบายทันใจ ในการขับเคลื่อนงานของผู้บริหารกรุงเทพมหานคร กล่าวคือ นโยบายที่ 4 คุณภาพชีวิตที่ดี (CARE) ดูแลคุณภาพชีวิตประชาชน สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศน์ ซึ่งแต่ละหน่วยงานภายใต้การดูแลของทางกรุงเทพมหานครนั้นได้ดำเนินการในตามบทบาทภารกิจที่รับผิดชอบอย่างเป็นรูปธรรมเชิงประจักษ์บ้างแล้ว โดยได้มีการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ทั้ง 5 (1.การเตรียมความพร้อมทุกช่วงวัยเพื่อวัยผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ 2.การส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ 3.ระบบคุ้มครองสำหรับผู้สูงอายุ 4.การบริหารจัดการแบบบูรณาการเพื่อพัฒนางานผู้สูงอายุ 5.การส่งเสริมและการพัฒนาการวิจัย ระบบข้อมูล เทคโนโลยี และนวัตกรรม และการติดตามประเมินผล) ดังนั้นเพื่อให้ส่วนของราชการกรุงเทพมหานคร ได้เกิดการสานต่อกับแผนงาน ของประเทศแบบไร้รอยต่อ ทางสถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมืองกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข จึงมีแผนในการบูรณาการส่วนงานตามภารกิจของแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในกลุ่มผู้สูงอายุ ภายใต้สภาวะของเขตเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุพื้นที่กรุงเทพมหานคร (Age Friendly Bangkok Model) โดยอาศัยการมีส่วนร่วม(Participation) ของภาคีเครือข่ายต่างๆทั้งภาครัฐ และภาคประชาชนร่วมวางเป้าหมายเป็นหนึ่งเดียวคือการพัฒนาเขตเมืองตามบริบทพื้นที่กรุงเทพมหานคร ด้วยกลไกระดับจุลภาคของทางพื้นที่ชุมชน ด้วยการมีส่วนร่วมกันพิจารณาจัดทำเกณฑ์เมือง/เขตที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ โดยมีแผนนำร่องในเขตทุ่งครุนำสู่ภาพของเขตสุขภาพที่ 13 กรุงเทพมหานคร ด้วยสรรพกำลังในพื้นที่เป็นฐานของความมั่นคงสู่ความสำเร็จในระดับมหภาคของประเทศไทย ด้วยการนำร่องเป็นต้นแบบของพื้นที่เขตเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร (Age Friendly Bangkok Model : AFBM) และสามารถต่อยอดขยายผลเขตเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุให้ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานครต่อไป

กรมอนามัย

เกณฑ์เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ageingbkk@gmail.com

ประเด็นหลักที่สำคัญ	รายการตรวจสอบ		คำชี้แจง	แผนและเป้าหมายการดำเนินงานกรุงเทพมหานคร
	มี	ไม่มี		
1. พื้นที่ภายนอกอาคารและตัวอาคาร (5 ประเด็นย่อย)				
1.1 มีพื้นที่สวนสาธารณะ สะอาด ปลอดภัยและไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ สำหรับผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง*			***กลุ่มเปราะบาง** คือ กลุ่มที่มีปัญหาด้านสุขภาพหรือมีปัญหาในการเข้าถึงบริการสุขาพ อาทิเช่น คนพิการ ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง เป็นต้น สัดส่วน : พื้นที่สีเขียว 9 ตารางเมตรต่อคน	**แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ 2** **ยุทธศาสตร์ที่ 2** การส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ **ดัชนี 2.9** ร้อยละของสถานที่สาธารณะที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก และทางข้ามที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ **ค่าเป้าหมาย** ร้อยละ 80 ของสถานที่แต่ละประเภท **แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566 2570)** **เป้าประสงค์ที่ 4.4.1** การพัฒนาและปรับปรุงระบบการเดินทางให้สามารถรองรับความต้องการของประชาชนได้ **- กลยุทธ์ที่ 4.4.1.1** ปรับปรุงรูปแบบการเดินทางที่เหมาะสมให้เกิดความสะดวก การเข้าถึงระบบขนส่งมวลชนอย่างเหมาะสม - พื้นที่ที่มีการเชื่อมโยงอย่างมีประสิทธิภาพ ค่าเป้าหมายในช่วง 2 ปี ไม่น้อยกว่า 1 แห่ง
1.2 มีทางเดินเท้าที่ปลอดภัยและสามารถรองรับผู้ใช้ทุกกลุ่ม โดยแยกจากทางสัญจรของพาหนะต่างๆ			- ทางเดินเท้าที่ปลอดภัย หมายถึง การมีพื้นผิวของบาทวิถี เรียบ ไม่ขรุขระ ไม่ลื่น	
1.3 มีสิ่งอำนวยความสะดวกและช่องทางจักรยาน พร้อมแสดงเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์สื่อสารที่ชัดเจน			- สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบางตามที่กฎหมายกำหนด เช่น 1) มีทางลาดขึ้นอาคารและทางลาดขึ้นบาทวิถี (Footpath) 2) มีราวบันไดหรือราวจับสำหรับขึ้นอาคาร 3) ห้องสุขา มีราวจับและกริ่งฉุกเฉินรองรับ เป็นต้น และช่องทางจักรยานเพียงพอกับความต้องการ พร้อมแสดงเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์สื่อสารที่ชัดเจน	

กรมอนามัย

เกณฑ์เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ageingbkk@gmail.com

ประเด็นหลักที่สำคัญ	รายการตรวจสอบ		คำชี้แจง	แผนและเป้าหมายการดำเนินงานกรุงเทพมหานคร
	มี	ไม่มี		
1.4 มีทางข้ามที่ปลอดภัย โดยมีระบบของกล้องวงจรปิดรองรับ			- ทางข้ามที่ปลอดภัย หมายถึง การมีเส้นชะลอความเร็ว และมีเสียงสัญญาณเตือนบริเวณทางข้าม มีไฟส่องสว่างเพียงพอบริเวณสะพานลอย ทางม้าลาย หรืออุโมงค์ทางลอด	**กลยุทธ์ที่ 4.4.1.2** การพัฒนา/ปรับปรุง เส้นทางเดินเท้า/ทางจักรยาน/ทางเชื่อม ตามแนวคิดอารยสถาปัตย์ ให้มีภูมิทัศน์ที่ร่มรื่น สวยงาม และเข้าถึงพื้นที่ได้อย่างปลอดภัย - การศึกษาความเป็นไปได้ **ค่าเป้าหมาย** ในช่วง 2 ปี ไม่น้อยกว่า 1 โครงการ - ร้อยละการพัฒนาและความสำเร็จของโครงข่ายที่ได้รับการพัฒนา **ค่าเป้าหมาย** ร้อยละ 100 - ร้อยละการพัฒนาและความสำเร็จของโครงข่ายทางเท้า/ทางจักรยาน/ทางเชื่อมได้รับการพัฒนาให้มีสภาพที่เหมาะสมต่อการสัญจรได้จริง **ค่าเป้าหมาย** ภายในปี 2570 ร้อยละ 100
1.5 มีกิจกรรมรณรงค์สื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้ใช้รถใช้ถนน			- สื่อสารประชาสัมพันธ์ หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุโทรทัศน์ Social Media ในกรณีของการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัยตามที่กฎหมายกำหนด	

กรมอนามัย

เกณฑ์เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ageingbkk@gmail.com

ประเด็นหลักที่สำคัญ	รายการตรวจสอบ		คำชี้แจง	แผนและเป้าหมายการดำเนินงานกรุงเทพมหานคร
	มี	ไม่มี		
2. ระบบขนส่งและยานพาหนะ (6 ประเด็นย่อย)				
2.1 มีระบบขนส่งสาธารณะที่มีโครงข่ายการสัญจรเชื่อมต่อกัน <u>อย่างครอบคลุมและเพียงพอกับปริมาณผู้โดยสาร</u>			- ระบบขนส่งสาธารณะครอบคลุมและเพียงพอ หมายถึง มีการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ สะดวก สะอาด และปลอดภัย	**แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566 2570)** **กลยุทธ์ที่ 4.4.1.4** เชื่อมต่อการเดินทางด้วยระบบขนส่งมวลชนทางรางหลัก พัฒนาส่วนต่อขยายเพิ่มเติม หรือระบบขนส่งมวลชนทางรางขนาดรอง (รถไฟฟ้า) **ค่าเป้าหมาย** 1.จำนวนโครงการศึกษาและวิเคราะห์ความเป็นไปได้การจัดทำระบบขนส่งมวลชนทางรางส่วนต่อขยายหรือระบบขนส่งมวลชนทางรางขนาดรอง(รถไฟฟ้า)ในช่วง 5 ปี ไม่น้อยกว่า 1 โครงการ 2.ร้อยละของการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนทางรางส่วนต่อขยายหรือระบบขนส่งมวลชนทางรางขนาดรองให้ครอบคลุมพื้นที่ที่ได้มีการศึกษาไว้ ร้อยละ 100 ของโครงการที่ได้ศึกษาไว้ในตัวชี้วัดที่ 1 ในช่วง 5 ปี
2.2 มีการวางระบบมาตรฐานเส้นทางจราจรที่ปลอดภัยกับผู้ขับขี่ ผู้โดยสาร ผู้เดินเท้า ตลอดจนผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง*			- มาตรฐานเส้นทางจราจร หมายถึง คู่มือมาตรฐานด้านการจัดระบบการจราจรในการเดินทางโดยมีสัญลักษณ์บอกเพื่อความสะดวก ปลอดภัยกับผู้ใช้รถใช้ถนน เช่น ป้ายบอกทาง ป้ายจราจร เป็นต้น	
2.3 มีป้ายบอกเส้นทางการจราจรและเส้นทางระบบคมนาคมขนส่งสาธารณะที่ชัดเจนรองรับผู้ใช้ทุกกลุ่ม รวมทั้งผู้พิการทางสายตา			- ป้ายบอกเส้นทางจราจร หมายถึง สัญลักษณ์จราจรมีลักษณะเป็นป้ายหรือแสง ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้บอกเส้นทางการเคล่อนที่ของกรจราจรหรือบริหารจัดการการจราจร ในพื้นที่นั้นๆ ให้มีความคล่องตัว และปลอดภัยสำหรับผู้ขับขี่รถยนต์ทุกประเภท	

กรมอนามัย

เกณฑ์เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ageingbkk@gmail.com

ประเด็นหลักที่สำคัญ	รายการตรวจสอบ		คำชี้แจง	แผนและเป้าหมายการดำเนินงานกรุงเทพมหานคร
	มี	ไม่มี		
2.4 มียานพาหนะในระบบบริการที่เหมาะสม โดยมีที่นั่งสงวนไว้สำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ			- ยานพาหนะในระบบบริการที่เหมาะสม หมายถึง ยานพาหนะอยู่ในสภาพดี สะอาด ขึ้น-ลงได้สะดวก ไม่เบียดเสียด	
2.5 มีบริเวณที่จอดรถรับส่งหรือสถานที่ขนส่งมีความสะดวกและปลอดภัย			- ความสะดวกและปลอดภัย หมายถึง สามารถเข้าถึงบริเวณที่จอดรถรับส่งหรือสถานที่ขนส่งได้ง่าย และมีแสงสว่างเพียงพอ โดยมีระบบกล้องวงจรปิดรองรับอย่างครอบคลุม	
2.6 มีการฝึกอบรมผู้ขับขี่ยานพาหนะอย่างต่อเนื่อง			มีการบูรณาการร่วมกับกรมการขนส่งทางบก ในส่วนของใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ทุกประเภท	
3. ที่อยู่อาศัย (3 ประเด็นย่อย)				
3.1 มีที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยกับผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง*			- ที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย หมายถึง มีที่อยู่อาศัยที่มีความมั่นคง แข็งแรง มีพื้นที่ใช้สอยภายในบ้าน และทางเดินที่ไม่เป็นอุปสรรค	**แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566 2570)** **ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ** **ดัชนี 2.7** ให้มีกิจกรรมส่งเสริมการจัดสรรพื้นที่ที่เหมาะสมให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าไปร่วมใช้หรือทากิจกรรมได้ในอาคารหรือพื้นที่สาธารณะ **ค่าเป้าหมาย** มีครบทุกเขต
3.2 มีบริการบำรุงรักษาตัวบ้าน และอาคารที่เพียงพอสำหรับผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง* ในราคาที่เหมาะสม			มีบริการบำรุงรักษาตัวบ้าน และอาคารที่เพียงพอ โดยบูรณาการกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชนในลักษณะกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) / ไม่แสวงหาผลกำไร	

กรมอนามัย

เกณฑ์เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ageingbkk@gmail.com

ประเด็นหลักที่สำคัญ	รายการตรวจสอบ		คำชี้แจง	แผนและเป้าหมายการดำเนินงานกรุงเทพมหานคร
	มี	ไม่มี		
3.3 มีบริการ สวัสดิการบ้านพักของรัฐ/เอกชนที่สะอาดปลอดภัยเหมาะสมกับผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง* พร้อมการบำรุงรักษาที่ดี			มีบริการสวัสดิการบ้านพักของรัฐ/เอกชน โดยบูรณาการกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชน ในลักษณะกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) / ไม่แสวงหาผลกำไร	**ดัชนี 2.8** จัดให้มีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการออกแบบ การสร้าง หรือการปรับปรุงสภาพบ้านตามที่มีผู้ขอคำแนะนา เพื่อให้เอื้อต่อการใช้ชีวิตอย่างสะดวกและปลอดภัยในยามสูงอายุ **ค่าเป้าหมาย** มีครบทุกเขต **เป้าประสงค์ที่ 3.1.2** มีระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส **กลยุทธ์ที่ 3.1.2**.1มีระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานสำหรับผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส **ตัวชี้วัดกลยุทธ์** 1) ร้อยละของอาคารและสถานที่ของกรุงเทพมหานครได้รับการปรับปรุง **ค่าเป้าหมาย** ร้อยละ40 (2566)

กรมอนามัย

เกณฑ์เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ageingbkk@gmail.com

ประเด็นหลักที่สำคัญ	รายการตรวจสอบ		คำชี้แจง	แผนและเป้าหมายการดำเนินงานกรุงเทพมหานคร
	มี	ไม่มี		
				2) ร้อยละของสถานบริการด้านกีฬา นันทนาการ และแหล่งเรียนรู้ได้รับการสำรวจและตรวจสอบให้เป็นไปตามแนวคิดอารยสถาปัตย์ **ค่าเป้าหมาย** ร้อยละ20 (2566) **เป้าประสงค์ที่ 3.1.3** มีระบบสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส **กลยุทธ์ที่ 3.1.3.1** ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสได้รับความช่วยเหลือเพิ่มขึ้นจากปีฐาน **ตัวชี้วัดกลยุทธ์** 1) ร้อยละของผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสที่ได้รับสวัสดิการ และการสงเคราะห์เพิ่มขึ้น **ค่าเป้าหมาย** เพิ่มขึ้น ร้อยละ 5 6) ระดับความสำเร็จของการสงเคราะห์ที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส **ค่าเป้าหมาย** ระดับที่ 1 กาหนดแนวทางการสงเคราะห์ที่อยู่อาศัย (2566)

กรมอนามัย

เกณฑ์เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ageingbkk@gmail.com

ประเด็นหลักที่สำคัญ	รายการตรวจสอบ		คำชี้แจง	แผนและเป้าหมายการดำเนินงานกรุงเทพมหานคร
	มี	ไม่มี		
4. การมีส่วนร่วมเชิงสังคม (2 ประเด็นย่อย)				
4.1 มีสถานที่จัดกิจกรรม ที่เอื้อให้กับผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง* เข้าร่วมกิจกรรม			- สถานที่จัดกิจกรรม หมายถึง อาคารชุด หมู่บ้านจัดสรร สวนสาธารณะ หรือลานกีฬา เป็นต้น โดยมีความมั่นคงและปลอดภัย ตัวอย่างกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเรียนรู้ธรรมชาติและพรรณไม้ กิจกรรมออกกำลังกาย เช่น รำมวยจีน รำไท้เก็ก เต้นลีลาศ เดิน–วิ่ง หรือปั่นจักรยาน ดนตรีในสวน ฟังธรรมในสวน เป็นต้น	**เป้าประสงค์ที่ 6.2.**2อำนวยความสะดวกและพร้อมรับนักท่องเที่ยว/กลุ่มคนพิการ/และผู้สูงอายุชาวไทย และชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้น **กลยุทธ์ที่ 6.2.2.1** จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวรองรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม และเหมาะสมกับกลุ่มผู้พิการหรือผู้สูงอายุ **ตัวชี้วัดกลยุทธ์** 1) จำนวนครั้งที่จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้พิการหรือผู้สูงอายุ **ค่าเป้าหมาย** 4 ครั้งต่อปี (2566)
4.2 มีกิจกรรมสนับสนุนเชิงพหุวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่ติดบ้านกลับสู่สังคมได้			- กิจกรรมพหุวัฒนธรรม หมายถึง กิจกรรมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา วิถีชีวิต ความคิดและวิถีปฏิบัติของกลุ่มชนในสังคมนั้นๆ เพื่อแสวงหาชีวิตที่ดีอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขสามัคคี	

กรมอนามัย

เกณฑ์เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ageingbkk@gmail.com

ประเด็นหลักที่สำคัญ	รายการตรวจสอบ		คำชี้แจง	แผนและเป้าหมายการดำเนินงานกรุงเทพมหานคร
	มี	ไม่มี		
5. การให้ความเคารพและการยอมรับ (3 ประเด็นย่อย)				
5.1 มีการออกแบบชุมชน สนับสนุนการจัดกิจกรรมและงานต่างๆ โดย<u>เน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน</u>			- การออกแบบชุมชน หมายถึง การสร้างสรรสิ่งใหม่และปรับปรุง เปลี่ยนแปลงลักษณะของรูปแบบ การจัดกิจกรรมในชุมชนที่ผ่านมา โดยคำนึงถึงความต้องการและบริบทของพื้นที่ และเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในลักษณะพหุภาคี	**แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ 2** **ยุทธศาสตร์ที่ 2** การส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ **ดัชนี 2.4** ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการจดทะเบียนภูมิปัญญาและความชำนาญของผู้สูงอายุมาถ่ายทอดสู่สังคม **ค่าเป้าหมาย** ร้อยละ 80 **ยุทธศาสตร์ที่ 3** ระบบคุ้มครองสำหรับผู้สูงอายุ **ดัชนี3.3** ร้อยละของผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงและต้องการการเยี่ยมบ้านหรือการดูแลแบบประคับประคองได้รับบริการตามมาตรฐานตามที่กรุงเทพมหานครกำหนดทั้งในมิติสุขภาพและสังคม **ค่าเป้าหมาย** ร้อยละ 60 **ดัชนี 3.5** ร้อยละของผู้ดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงได้รับความรู้และฝึกทักษะในการดูแลผู้สูงอายุตามที่ต้องการ **ค่าเป้าหมาย** ร้อยละ 80
5.2 ผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง* ในชุมชนได้รับการเยี่ยมบ้านและดูแลความเป็นอยู่จากอาสาสมัครอย่างสม่ำเสมอตามความเหมาะสมของสภาวการณ์แวดล้อม			- สภาวะการณ์ หมายถึง เหตุการณ์ที่เป็นไปตามธรรมชาติ เช่น การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	
5.3 มีกิจกรรมเชิดชูเกียรติ ยกย่องผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง* ที่ได้ประกอบคุณงามความดี เป็นตัวอย่างแก่ชุมชนและสังคม			-	

กรมอนามัย

เกณฑ์เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ageingbkk@gmail.com

ประเด็นหลักที่สำคัญ	รายการตรวจสอบ		คำชี้แจง	แผนและเป้าหมายการดำเนินงานกรุงเทพมหานคร
	มี	ไม่มี		
6. การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน (3 ประเด็นย่อย)				
6.1 มีตัวแทนผู้สูงอายุ ที่ได้รับการยอมรับจากพื้นที่ เข้าร่วมในการบริหารกิจกรรมของชุมชน			- การบริหารกิจกรรม หมายถึง การทำงานหรือดำเนินกิจกรรม ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของชุมชน	**แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ 2** **ยุทธศาสตร์ที่ 2** การส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ **ดัชนี 2.1** ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีความพร้อมด้านสุขภาพ พร้อมทำงานและต้องการทำงาน แต่ไม่มีงานทำ **ค่าเป้าหมาย** ร้อยละ 10 **ดัชนี 2.3** ร้อยละของผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรด้านผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง **ค่าเป้าหมาย** ร้อยละ 60 **ยุทธศาสตร์ที่ 3** ระบบคุ้มครองสำหรับผู้สูงอายุ **ดัชนี 3.1** มีระบบสวัสดิการเพิ่มเติมสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะยากจน (นอกเหนือจากกองทุนพัฒนาชุมชนกรุงเทพมหานคร) **ค่าเป้าหมาย** มีระบบเกิดขึ้น
6.2 มีการฝึกอบรมสร้างอาชีพด้านต่างๆ แก่ผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง*			- การอบรมสร้างอาชีพ หมายถึง การฝึกทักษะ ความรู้ กิจกรรมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดรายได้ ค่าตอบแทน หรือมีสถานที่ทำงาน รวมถึงช่องทางรองรับในการจัดจำหน่าย	
6.3 มีการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง* เป็นอาสาสมัครและส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาการจ้างงานต่อไป			- สนับสนุนให้เกิดการจ้างงาน หมายถึง การส่งต่อกลุ่มอาสาสมัครที่ผ่านการอบรมให้เกิดการจ้างงาน (การสร้างความสัมพันธ์ด้านแรงงานระหว่างผู้ใช้แรงงานกับผู้ว่าจ้าง โดยมีรายได้เป็นผลตอบแทนการจ้างงาน)	

กรมอนามัย

เกณฑ์เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ageingbkk@gmail.com

ประเด็นหลักที่สำคัญ	รายการตรวจสอบ		คำชี้แจง	แผนและเป้าหมายการดำเนินงานกรุงเทพมหานคร
	มี	ไม่มี		
7. การสื่อสารและข้อมูลสารสนเทศ (5 ประเด็นย่อย)				
7.1 มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อช่องทางที่หลากหลายและชัดเจนสำหรับผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง*			- สื่อ หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ โทรทัศน์ Social Media เป็นต้น	**แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ 2** **ยุทธศาสตร์ที่ 2** การส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ **ดัชนี 2.2** ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพ **ค่าเป้าหมาย** ร้อยละ 60 **ดัชนี 2.5** ร้อยละของผู้สูงอายุได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในมิติเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อม **ค่าเป้าหมาย** ร้อยละ90 **ดัชนี 2.6** ร้อยละของหน่วยงานที่ผลิตสื่อ หรือเผยแพร่ หรือประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ หรือเพิ่มคุณค่าผู้สูงอายุ **ค่าเป้าหมาย** ร้อยละ90
7.2 สื่อประชาสัมพันธ์ทุกประเภทควรเข้าใจง่าย เหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย			- สื่อสารประชาสัมพันธ์ที่เข้าใจง่าย หมายถึง ตัวอักษรขนาดใหญ่ เนื้อหากระชับ หรือรูปภาพขนาดใหญ่ เข้าใจง่าย เป็นต้น	
7.3 มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุด้วยการจัดกลุ่มผลัดเปลี่ยนเพื่อการเยี่ยมบ้านภายในชุมชน ระหว่างชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ตามความเหมาะสม โดยเฉพาะบ้านที่มีผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง*			- ปฏิสัมพันธ์ หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ หรือความเกี่ยวข้อง ระหว่างบุคคลในชุมชน	

กรมอนามัย

เกณฑ์เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ageingbkk@gmail.com

ประเด็นหลักที่สำคัญ	รายการตรวจสอบ		คำชี้แจง	แผนและเป้าหมายการดำเนินงานกรุงเทพมหานคร
	มี	ไม่มี		
7.4 มีระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อรองรับและส่งต่อผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง* ที่ถูกทอดทิ้ง			- ระบบข้อมูลสารสนเทศ หมายถึง การทำงานประสานกันในขั้นตอนต่างๆ เช่น การเก็บรวบรวม การบันทึก ประมวลผล จัดเก็บ เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลในการรองรับและส่งต่อข้อมูล เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบางที่ถูกทอดทิ้ง	
7.5 มีบริการคอมพิวเตอร์เชื่อมต่ออินเตอร์เน็ตให้ใช้ได้ในที่สาธารณะ เช่น สถานที่ราชการ หรือห้องสมุดประชาชน			- บริการคอมพิวเตอร์ หมายถึง การให้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน ซึ่งสามารถใช้งานได้ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ฯลฯ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย - อินเทอร์เน็ต หมายถึง เครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีขนาดใหญ่ มีการเชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายหลาย ๆ เครือข่ายทั่วโลก	

กรมอนามัย

เกณฑ์เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ageingbkk@gmail.com

ประเด็นหลักที่สำคัญ	รายการตรวจสอบ		คำชี้แจง	แผนและเป้าหมายการดำเนินงานกรุงเทพมหานคร
	มี	ไม่มี		
8. การบริการชุมชนและการบริการสุขภาพ (5 ประเด็นย่อย)				
8.1 มีระบบบริการด้านสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน สามารถเข้าถึงและครอบคลุมทุกกลุ่มวัย โดยเฉพาะผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง*			- บริการด้านสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน หมายถึง การให้บริการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลและจัดการสุขภาพ โดยยึดวิธีการและขั้นตอนต่างๆ ตามแนวทางปฏิบัติ และตามที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ เช่น พ.ร.บ. ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อม หรือข้อบัญญัติของสภาวิชาชีพต่างๆ เป็นต้น	**แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ 2** **ยุทธศาสตร์ที่ 3** ระบบคุ้มครองสำหรับผู้สูงอายุ **ดัชนี 3.2** ร้อยละของโรงพยาบาลและศูนย์บริการสาธารณสุขสังกัดกรุงเทพมหานคร มีระบบเชื่อมโยงการดูแลรักษาผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงอย่างบูรณาการระหว่างระดับตติยภูมิ ทุติยภูมิ และปฐมภูมิ ทั้งในมิติสุขภาพและสังคม **ค่าเป้าหมาย** ร้อยละ 80 **ดัชนี3.4** ร้อยละของศูนย์บริการสาธารณสุขสังกัดกรุงเทพมหานครที่ให้บริการผู้สูงอายุแบบองค์รวมในระดับปฐมภูมิทางด้านสุขภาพและสังคม **ค่าเป้าหมาย** ร้อยละ100 **ดัชนี3.6** พัฒนาระบบในการพิทักษ์สิทธิและคุ้มครองผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง **ค่าเป้าหมาย** มีระบบเกิดขึ้น (ตัวชี้วัดปี 2562)
8.2 มีกิจกรรม/บริการด้านส่งเสริมป้องกันและรักษาสุขภาพที่ครอบคลุมทุกกลุ่มวัย โดยเฉพาะผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง*			- การส่งเสริมป้องกันโรค หมายถึง บริการหรือกิจกรรมทางการแพทย์และสาธารณสุขที่ให้โดยตรงแก่บุคคล ครอบครัวหรือกลุ่มบุคคล เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดโรค ในเชิงของการเฝ้าระวังการเกิดโรค	
8.3 มีการจัดทำแผนฉุกเฉินตามบริบทพื้นที่และสภาวการณ์ โดยคำนึงถึงความสามารถของผู้สูงอายุและข้อจำกัดของกลุ่มเปราะบาง*			- แผนฉุกเฉิน หมายถึง การเตรียมแนวทางการดำเนินงานไว้ล่วงหน้า ในกรณีที่สถานการณ์หรือผลลัพธ์จากการดำเนินงานไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ หรือมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันเกิดขึ้น จนส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมไม่เป็นไปอย่างราบรื่นตามที่ได้กำหนดไว้	

กรมอนามัย

เกณฑ์เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ageingbkk@gmail.com

ประเด็นหลักที่สำคัญ	รายการตรวจสอบ		คำชี้แจง	แผนและเป้าหมายการดำเนินงานกรุงเทพมหานคร
	มี	ไม่มี		
8.4 มีการสนับสนุนแหล่งเงินทุนและช่องทางการเข้าถึงงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง*			- การสนับสนุนแหล่งเงินทุนและช่องทาง หมายถึง การชี้แจง การเปิดช่องทาง หรือชี้นำให้ได้มาซึ่งการสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง - การพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง การสร้างรากฐานของระดับการดำรงชีวิตของคนให้ดีขึ้น โดยการให้ความรู้ การฝึกด้านคุณธรรม การส่งเสริมสุขภาพ อนามัยการประกอบอาชีพรวมกันอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ในประเทศไทยได้มีการสร้างเกณฑ์มาตรฐานของคุณภาพชีวิต	
8.5 มีการสนับสนุนและจูงใจให้มีบริการเสริมด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง* ในชุมชนโดยผู้อยู่อาศัยทุกกลุ่มอายุเป็นผู้ดำเนินการ ตามความเหมาะสม			- บริการเสริมด้านสุขภาพ หมายถึง บริการสาธารณสุขพื้นฐานที่ให้โดยตรงแก่ผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเฝ้าระวัง ลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ อัตราป่วยหรืออัตราตายที่มีผลต่อภาพรวมของชุมชน เช่น การคัดกรอง การตรวจสุขภาพ เป็นต้น	